

İKTİSAT SOSYOLOJİSİ

Yrd. Doç. Dr. Tolga KABAŞ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KITABEVİ

© Copyright 2017

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-2396-23-0

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Kerem ACAR

Kitap Adı

İktisat Sosyolojisi

Yayıncı Sertifika Numarası

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık, Ankara 2017

Yazar

Yrd. Doç. Dr. Tolga KABAŞ

DOI

10.37609/akya.1682

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

İktisat sosyolojisinin araştırma alanları içerisinde işgücü piyasaları, kalkınma, organizasyonlar, hatta politika bulunmaktadır. Bu kavramların çoğu genellikle insanlar tarafından sosyoloji ile pek ilişkisinin bulunmadığı düşünülen kavramlardır. Halbuki, günümüzde iktisat sosyolojisi ekonomilerin gerçekleriyle ilgili önemli araştırmalar yapmaktadır.

İktisat sosyolojisine göre iktisat biliminin sosyal bir perspektif içermesi gerekir. Çünkü, ekonomi sosyal bir dünyanın parçası olduğundan toplumun geri kalan kısmından soyutlanarak incelenemez. Bu yüzden, iktisat sosyolojisine göre teorik iktisat bilimi ekonomik analizlerin yapılmasında bir tekel konumuna gelmemelidir. Sosyal bilimlerin bir çok dalı iktisadi olguların incelenmesinde kullanılmalıdır.

Günümüzde iktisat bilimi ve sosyoloji arasındaki iletişim sınırlı kalmaktadır. Ancak, sosyolojik ve iktisadi açıklamaları birleştirmek için fırsatlar artmaktadır. İktisat ve sosyolojinin sınırlarını aşan, iktisat sosyolojisi çalışmaları günümüzde ekonomi ve toplumu daha iyi anlayabilmemizi sağlamaktadır. Bu çalışma ile sosyolojik ve iktisadi açıklamaları birleştirmek için iki disiplin arasındaki iletişimin artırılmasının önemli olduğu gösterilmeye çalışılacaktır. Kitap içerisinde Türk toplumundan ve ekonomisinden açıklamalar da yapılmaktadır.

Bu kitaptaki bölümler ulusal ve uluslararası bilimsel dergilerde yayınlanmış makale çalışmalarımın oluşmaktadır. Bu kitabın yazılması için beni teşvik eden Prof. Dr. Murat Doğanlar Hocama çok teşekkür ederim. Ayrıca, bütün Hocalarıma ve Araş. Gör. arkadaşlarıma ve öğrencilerime sağladıkları her türlü destek için teşekkür ederim.

Adana, 2017
Tolga KABAŞ

İçindekiler

Bölüm 1

Türk Toplumunda Ahlak Bunalımı ve Çözüm Yolları	1
Giriş	1
İktisat Sosyolojisinin Doğuşu	3
Neoklasik İktisat Düşüncesinin Kültürel Yaklaşımla İlişkisi	5
Türkiye'nin Weber'i Olarak Bilinen Sabri Ülgener'in Görüşleri	7
Toplumumuzda Ahlak Bunalımının Ortaya Çıkışı	9
Sonuç ve Öneriler	10

Bölüm 2

Türk Toplumunda Ekonomi ve Ahlakın Birleştirilmesi	15
Giriş	15
Ekonomi Biliminin Sekülerleşmesi ve Dinden Ayrılması	17
Ekonomi Biliminin Teolojik Kaynaklarla İlişkisi	21
Evrensel Bir Sosyal Bilim Dalı Olan İktisat	
Sosyolojisinin Doğuşu	23
Çin'de Ekonomi ve Ahlak'ın Birleştirilmesi:	
Beijing Konsensusu	25
Türk Toplumunda Ekonomi ve Ahlakın Birleştirilmesi	26
Sonuç ve Öneriler	29

Bölüm 3

Ziya Gökalp ile Amerikan Ekonomi Kurucusu

Richard T. Ely'nin Düşüncelerinin Karşılaştırılması	33
Giriş	33
Türkiye'nin Büyük Modernleştiricisi: Ziya Gökalp (1875-1924)	34
Amerikan Ekonomi Kurucusu: Richard T. Ely (1854-1943)	38
Sonuç ve Öneriler	40

Bölüm 4

İktisat Sosyolojisinin Doğuşu ve Yükselişi	43
Giriş	43
Yöntemler Savaşı (Methodensreit)	44
İktisat Sosyolojisinin Yeniden Yükselişi	45

Rasyonel Seçim Teorisine Yapılan Eleştiriler	49
Türkiye’de Sabri Ülgener’in Katkıları	53
Sonuç ve Değerlendirmeler	55

Bölüm 5

Kapitalizm ve Ahlakın Türkiye Açısından Kısa Bir Değerlendirilmesi	59
Giriş	59
Batının Modernleşmesinde İş ve Ticaret Ahlakının Gelişmesi	60
Japon Modernleşmesinde İş ve Ticaret Ahlakının Gelişmesi	63
İslam İnanç Sistemine Göre Zenginliğin Bir Amaç Olarak Değerlendirilmesi	67
Müslüman İş Adamları: İslam Dininin İş ve Ticaret Ahlakının Gelişmesindeki Önemi	69
Orijinal Bir Türk Kurumu Olan Ahilikte İş ve Ticaret Ahlakı	73
Sonuç ve Öneriler	74

Bölüm 6

Sabri Ülgener, İktisat Sosyolojisi ve Türkiye	77
Giriş	77
İktisat Sosyolojisinin Tarihsel Gelişimi	78
İktisat Sosyolojisinin Yeniden Doğuşu	80
İktisat Sosyolojisinin Yaklaşımı, Temel Kavramları ve Prensipleri	83
Sabri Ülgener ve Müslüman-Türk İnsanının İktisadi Zihniyeti	85
Türkiye Üzerine Görüşler	88
Sonuç ve Öneriler	92

Bölüm 7

Üçüncü Yol: Türkiye’de İktisat Düşüncesi ve İslam Ahlakının Birleştirilmesi	95
Giriş	95
İslam Ahlakına göre İktisadi Kalkınma ve Düzen İslam Ahlakının İktisadi Kalkınmaya Bakışının Kısa Bir Değerlendirilmesi	97
İslam Ahlakına Göre İktisadi Düzen	99
İktisat Biliminin İslam Dinıyla Uyumlu Hale Getirilmesi	101
Sabri Ülgener’e Göre Kalkınmada İnsan Faktörünün Önemi	105
Sonuç ve Öneriler	107

Bölüm 8

Türk Kamu Politikası Modelinin Doğuşu ve Gelişmesi	111
Giriş	111
Dünyada Başarılı Kabul Edilen Bazı Kamu Politikası Modelleri	112
Türkiye’de Kamu Politikası Modelinin Tarihsel Gelişimi	115
Osmanlı İktisat Düşüncesinin Kısa Bir Değerlendirilmesi	115
Cumhuriyet Döneminde Kamu Politikası	
Modelinin Tarihsel Gelişimi	118
Dönem-Kuruluş Yılları (1920’ler)	120
Dönem-Devletçi Sanayileşme (1930-1949)	120
Dönem-Liberal Dönem (1950-1960)	121
Dönem-Planlı Dönem (1960-1979)	122
Dönem-Neoliberal Dönem (1980 Sonrası)	123
Sonuç ve Öneriler	125

Bölüm 9

Türk Kamu Politikası Modelinde Siyasi Kültürün Etkisi	129
Giriş	129
Türkiye’de Cumhuriyetçi Aydınlar ve Muhafazakar	
Demokratların Kamu Politikası Modeli Üzerindeki Etkileri	131
Türkiye’de Cumhuriyetçi Aydınların Özel	
Girişimciliğe Bakış Açısı	133
Sabri Ülgener’in Görüşleri	136
Sonuç ve Öneriler	139

Bölüm 10

19. YY. Osmanlı ve Japon İktisat Düşüncesinin Karşılaştırılması	143
Giriş	143
19. YY’da Japon İktisat Düşüncesi	144
Yugichi Fukuzawa	144
19.YY Japon İktisat Düşüncesinde Korumacı	
Ticaret-Serbest Ticaret Argümanları	147
19. YY’Da Osmanlı İktisat Düşüncesi	151
19. YY Osmanlı İktisat Düşüncesinde Korumacı	
Ticaret-Serbest Ticaret Argümanları	151

Sabri Ülgener'e Göre Osmanlı Devleti'nin Sanayileşmemesinin Nedenleri	156
Sonuç ve Öneriler	158

Bölüm 11

Türkiye'de Devletçi Ve Liberal Politikaların Tarihsel Gelişmelerinin Değerlendirilmesi	161
Giriş	161
Tanzimattan Sonra Osmanlı'ya Modern İktisat Düşüncesinin Girişi	163
Osmanlı-Türk Toplumunda İki Önemli Sosyoloji ve Siyaset Geleneğinin Kurulması	166
Cumhuriyet Döneminde Kamu Politikasındaki Devletçi-Liberal Çevrimler	170
Müslüman-Türk Kültürüne Göre Devlet-Piyasa Dengesinin Değerlendirilmesi	172
Dünyada Başarılı Kabul Edilen Bazı Kamu Politikası Modellerinde Devlet-Piyasa Dengesinin	176
Değerlendirilmesi	
Sonuç ve Öneriler	177

sahiptirler. Bu değer sistemi sayesinde KOBİ'ler daha dengeli bir işçi-işveren ilişkisiyle yönetilmekte ve hızla gelişmektedirler. Müslüman iş adamlarının sahip olduğu bu işletmeler yerel kültürel özelliklerini başarılı bir şekilde Batılı iş kültürü veya normlarıyla sentez etmeyi de başarabilmişlerdir. Bu sentez sonucunda Türk KOBİ'leri daha rekabetçi olmakta ve hızla gelişmektedirler.

Bu konuda araştırmalar yapan Herrmann-Pillath (2007) çalışmasında Adam Smith'in iktisat düşüncesi ile Konfüçyüsçü inanç sistemi arasındaki ortak noktaları göstermeye çalışmıştır. Araştırmacı, Çin'in kurumsal yapısında ve etik çerçevesinde Batı ile Doğunun birleştiğini yaptığı çalışmada belirtmektedir. Çin'de Adam Smith'in iktisat düşüncesi ile Konfüçyüsçü inanç sistemi başarılı bir şekilde birleştirilmiş ve bu dönüşüme *Beijing Konsensusu* adı verilmiştir. Çinli aydınlara göre bu Konfüçyüsçü geleneklerin günümüzde yeniden canlandırılmasıdır (Herrmann-Pillath, 2007: 20). Bu bağlamda, Türkiye'de modern iktisat düşüncesiyle İslam ahlakının birleştirilmesinin daha zengin ve sağlıklı bir toplum oluşturacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

1. CONVERT, Bernard ve Heilbron, Johan (2007), "Where did the New Economic Sociology Come From?", *Theory and Society*, Vol. 36, No.1, s. 31-54.
2. ERTÜZÜN, Tevfik (2011): "Prof. Ülgener'in İktisadi Kalkınma Yaklaşımı", edi. *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız* [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı, s. 283-295.
3. HASS, Jeff (2007): *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
4. HERMANN-PILLATH, Carsten (2007): "Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions", *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, Vol. 3, No. 3, s. 91-126
5. JACKSON, William A. (2009): *Economics, Culture and Social Theory*, Edward Elgar.
6. KÖKSAL, İsmail (2011): "İktisat Zihniyeti", edi. *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız* [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı
7. SAYAR, Ahmet Güner (1998): *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener*, Eren Yayıncılık
8. SHİONOYA, Yuichi (1997): *Schumpeter and the Idea of Social Science*,

Cambridge University Press.

9. SHIONOYA, Yuichi (2005): *The Soul of the German Historical School: Methodological Essays on Schmoller, Weber and Schumpeter*, Springer.
10. SWEDBERG, Richard (1991): "Major Traditions of Economic Sociology", *Annual Review of Sociology*, vol. 17, s.251-276.
11. SWEDBERG, Richard ve Granovetter, Mark (2001): "Introduction To The Second Eddition", edi. *The Sociology of Economic Life*, [Editörler: Richard Swedberg-Mark Granovetter], s. 1-28, Westview Press.
12. ŞENTÜRK, Recep (2009): "Değişen Toplum ve Ahlak: Modern Türk Toplumunda Değerler Krizi", edi. *Çağımızın Ahlak Bunalımı ve Çözüm Arayışları* [Editör: Hüseyin Sarıoğlu], Nesil Matbacılık
13. TÜRKDOĞAN, Orhan (2004): *Osmanlı'dan Günümüze: Türk Toplum Yapısı*, Çamlıca Yayınları.
14. TÜRKDOĞAN, Orhan (2005): *İslami Değerler Sistemi ve Max Weber*, IQ Kültür ve Sanat Yayınları.
15. WEBER, Max (2014): *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*, [Çeviri:Mehmet Ökten], Tutku Yayınevi.
16. WOLF Richard D. ve Resnick Stephen A. (1987): *Economics: Marxian versus Neoclassical*, The Johns Hopkins University Press.
17. YAMAWAKÍ, Naoshi (1993): "Hermeneutics of Culture and the Universality of Ethics: Beyond the Formalism and Culturalism of Economic Philosophy and Social Ethics", edi. *The Good and The Economical* [Editörler: Peter Koslowski-Yuichi Shionoya], Springer-Verlag, s. 128-142. v

Kaynakça

1. BRENNAN, Geoffrey H. (1994): “The Impact of Theological Predispositions on Economics: A Commentary”, edi. *Economics and Religion: Are They Distinct* [Editörler: H. Geoffrey Brennan-A. M. C. Waterman], Springer, s. 163-177.
2. CONVERT, Bernard ve Heilbron, Johan (2007): “Where did the New Economic Sociology Come From?”, *Theory and Society*, Vol. 36, No.1, s. 31-54.
3. ÇAV, Erkan (2011): *Dramın Aydını Cahit Tanyol*, Kesit Yayınları, 1. Baskı
4. HASS, Jeff (2007): *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
5. HENRY, John F. (1994): “John Bates Clark: The Religious Imperative”, edi. *Economics and Religion: Are They Distinct* [Editörler: H. Geoffrey Brennan-A. M. C. Waterman], Springer, s. 61-76.
6. HERMANN-PILLATH, Carsten (2007): “Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions”, *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, Vol. 3, No. 3, s. 91-126
7. JACKSON, William A. (2009): *Economics, Culture and Social Theory*, Edward Elgar.
8. KEITH, Michael ; Lash, S.; Arnoldi, J. ; Rooker, T. (2014): *China Constructing Capitalism*, Routledge.
9. MCCARTHY, Erin (2010): *Ethics Embodied*, Lexington Books.
10. NELSON, Robert H. (2001): *Economics as Religion: From Samuelson to Chicago and Beyond*, Pennsylvania State University Press.
11. SHİONOYA, Yuichi (1997): *Schumpeter and the Idea of Social Science*, Cambridge University Press.
12. SHİONOYA, Yuichi (2005): *The Soul of the German Historical School: Methodological Essays on Schmoller, Weber and Schumpeter*, Springer.
13. SKOUSEN, Mark (2014): *İktisadi Düşünce Tarihi: Modern İktisadın İnşası*, [Çevirenler: Mustafa Acar, Ekrem Erdem, Metin Toprak], Adres Yayınları, 6. Baskı
14. SWEDBERG, Richard (1991): “Major Traditions of Economic Sociology”, *Annual Review of Sociology*, vol. 17, s.251-276.
15. YAMAWAKİ, Naoshi (1993): “Hermeneutics of Culture and the Universality of Ethics: Beyond the Formalism and Culturalism of Economic Philosophy and Social Ethics”, edi. *The Good and The Economical* [Editörler: Peter Koslowski-Yuichi Shionoya], Springer-Verlag, s. 128-142.
16. ZÂİM, Sabahattin (2007): *Türkiye'nin Yirminci Yüzyılı*, Cilt: 1, İşaret Yayınları

yasaklarıyla makul ölçülerde düzenlemeye çalışan insandır. Yani, madde ve mana arasında bir denge kurmaya çalışan, bir orta yol bulmaya çalışan insandır. Bu bakış açısının ortaya çıkardığı insan tipi, kapitalist üretim sisteminin hedeflediği homo-economicus (iktisadî adam) yerine homo-İslamicus (Müslüman insan) modelidir. Müslüman insan modeli, doktor da olsa, hakim de olsa, yönetici de olsa, yönetilen de olsa, emeğiyle kazanır. İşçi de olsa, işveren de olsa, aynı statüdedir. Dolayısıyla bir İslam toplumunda işçi ve sermayedar şeklinde iki toplumsal sınıf ayırımı ortaya çıkmaz. Böyle bir ayırım söz konusu olmayınca, tıpkı Sanayi Devrimi sonrası Batı dünyasında ortaya çıkan sosyal çalkantılar, sınıfsal çatışmalar Müslüman toplumlarda kendini göstermemiştir(Sırım,2016).

Kaynakça

1. Barber, William J. (2003), “ American Economics to 1900”, edi. Samuels Warren J. ; Biddle, Jeff E. ; Davis John B. (2003), A Companion to the History of Economic Thought, Blackwell Publishing, s. 231-245.
2. Bradizza, Luigi (2013), Richard T. Ely’s Critique of Capitalism, Palgrave.
3. Çakmak, Diren (2011), Osmanlı İktisat Düşüncesinin Evrimi, Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık, 1. Baskı
4. Ercan, Recep (2013), Türkiye’de Sosyolojinin Gelişimi ve Eğilimleri, Anı Yayıncılık,1. Baskı.
5. Frey, Donald E. (2009), America’s Economic Moralists: A History of Rival Ethics and Economics, State University of New York Press
6. Kaçmazoğlu, H. Bayram (2013), Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar, Doğu Kitapevi, 5. Baskı.
7. Rader, Benjamin G. (1966), The Academic Mind and Reform: The Influence of Richard T. Ely in American Life, University of Kentucky Press.
8. Ross, Dorothy (1991), The Origins of American Social Science, Cambridge University Press.
9. Sırım, Veli (2016), “İslam Ekonomisinde İşçi-İşveren İlişkileri”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal), Yıl:4, Sayı:35, s. 366-374.
10. Toprak, Zafer (2012), Türkiye’de Milli İktisat: 1908-1918, Doğan Kitap, 1. Baskı
11. Türkdoğan, Orhan (1998), Ziya Gökalp Sosyolojisinin Temel İlkeleri, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları No. 144.
12. Türkdoğan, Orhan (2015), Türk Sanayi Toplumu, Çizgi Kitabevi.
13. Yonay, Yuval P. (1998), The Struggle Over the Soul of Economics: Institutional and Neoclassical Economists in America between the Wars, Princeton University Press.

Kaynaklar

1. Bishop, Robert (2007): *The Philosophy of the Social Sciences*, Continuum International Publishing Group
2. Granovetter, Mark (2001): "Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness", edi. Swedberg, R.; Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, s. 51-76, Westview Press.
3. Hass, Jeff (2007): *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
4. Herrmann-Pillath, Carsten (2007): "Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions", *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, Vol. 3, No. 3, pp. 91-126, 2010. Erişim için SSRN: <http://ssrn.com/abstract=966033>
5. Kalleberg, Arne L. (1995): "Sociology and Economics: Crossing the Boundaries", *Social Forces*, vol. 73, No. 4, s. 1207-1218.
6. Sayar, Ahmet Güner (1998): *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener*, Eren Yayıncılık
7. Schumpeter, J.A., (1954) : *History of Economic Analysis [İktisadi Analizin Tarihi]*, Allen and Unwin, London.
8. Swedberg, Richard (1991): "Major Traditions of Economic Sociology", *Annual Review of Sociology*, vol. 17, s.251-276.
9. Swedberg, Richard ; Granovetter, Mark (2001): "Introduction To The Second Edition", edi. Swedberg, R.; Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, s. 1-28, Westview Press.
10. Swedberg, Richard (2001): "Max Weber's Vision of Economic Sociology", edi. Swedberg, R.; Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, s. 77-95, Westview Press.
11. Türkdoğan, Orhan (2004): *Osmanlı'dan Günümüze: Türk Toplum Yapısı*, Çamlıca Yayınları.
12. Türkdoğan, Orhan (2005): *İslami Değerler Sistemi ve Max Weber*, IQ Kültür ve Sanat Yayınları.
13. Ülgener, Sabri (2006a): *Zihniyet ve Din: İslam, Tasavvuf ve Çözülme Devri İktisat Ahlakı*, Derin Yayınları
14. Ülgener, Sabri (2006b): *İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası*, Derin Yayınları
15. Ülgener, Sabri (2006c): *Makaleler*, Derin Yayınları. [Yayına Hazırlayan: Ahmed Güner Sayar]
16. Weber, Max (1921-22/1978): *Economy and Society [Ekonomi ve Toplum]*, University of California Press

iktisat düşüncesiyle İslam ahlakının birleştirilmesinin daha zengin ve sağlıklı bir toplum oluşturacağı düşünülmektedir.

Türkiye, ahilikteki ekonomi anlayışını çağımızın gerçekleri ve ihtiyaçları çerçevesinde yorumlayarak, insanlığa hizmet edecek yeni bir ekonomik modeli oluşturabilecek potansiyele sahiptir. Geçmişte büyük yararları görülmüş olan ahilik kurumundan günümüzde ve gelecekte yararlanmak, sakıncalı yanlarının tekrar etmemesi için de gerekli önlemleri almak durumundayız. Ahilik sistemi iyice incelenerek faydalı ve sakıncalı yanları birer birer saptanabilir. Dolayısıyla, ahiliğe benzer yeni bir kurum kurulmadan günümüzde mevcut olan bazı kurumlar reform yapılarak istenen yapıya kavuşturulabilir. Örneğin, Ahilik Vakfı Türk ekonomi modelinin kendi iç dinamiklerinden gelişmesini sağlayabilecek “Ahi İktisat Modeli” veya KOBİ’ler için “Ahi Kümelenme Modeli” gibi öneriler üretmektedir.

Kaynakça

1. Ağırman, Cemal (2007), *Dünya-Ahiret Dengesinde Zenginlik ve Yoksulluk*, Ensar Yayınları.
2. Bilgen, Mustafa (2013), *İslam Toplumunda Ticaret Ahlakı*, Gayem Yayınevi.
3. Ekinci, Yusuf (2012), *Ahilik*, Sistem Yayıncılık, 12. Baskı
4. Hermann-Pillath, Carsten (2007), “Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions”, *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 3(3), 91-126.
5. Hirschman, Albert O. (2014), *Tutkular ve Çıkarlar*, Metis Yayınları.
6. Özhan, Günhan (2015), *Japon Modernleşmesinde İş ve Ticaret Ahlakı*, Hitabevi Yayınları.
7. Sayar, Ahmet Güner (1998), *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener*, Eren Yayıncılık
8. Singer, Peter (1993), *How Are We to Live?: Ethics in an Age of Self-Interest*, Random House.
9. Türkdoğan, Orhan (2004), *Osmanlı’dan Günümüze: Türk Toplum Yapısı*, Çamlıca Yayınları.
10. Türkdoğan, Orhan (2005), *İslami Değerler Sistemi ve Max Weber*, IQ Kültür ve Sanat Yayınları.
11. Weber, Max (2014), *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu*, [Çeviri: Mehmet Ökten], Tutku Yayınevi.
12. Yankaya, Dilek (2014), *Yeni İslami Burjuvazi: Türk Modeli*, İletişim Yayınları.
13. Yamawaki, Naoshi (1993), “Hermeneutics of Culture and the Universality of Ethics: Beyond the Formalism and Culturalism of Economic Philosophy and Social Ethics”, edi. *The Good and The Economical* [Editörler: Peter Koslowski-Yuichi Shionoya], Springer-Verlag, s. 128-142.

Kaynakça

1. Aygül, Hasan Hüseyin (2014), *Zihniyet, Din ve İktisat*, Açılımkitap.
2. Carruthers, Bruce G. ve Uzzi, Brian (2000), "Economic Sociology in the New Millenium", *Contemporary Sociology*, Vol. 29, No. 3, s. 486-494.
3. Convert, Bernard ve Heilbron, Johan (2007), "Where did the New Economic Sociology Come From?", *Theory and Society*, Vol. 36, No.1, s. 31-54.
4. Dolanay, Sıtkı Selim (2010), *Bilim Felsefesinde ve Ekonomi Biliminde Anti-Pozitivistler*, Alter Yayıncılık.
5. Ergun, Doğan (2004), *Türk Bireyi Kuramına Giriş*, İmge Kitabevi, 2. Baskı
6. Gibbons, Robert (2005), "What is Economic Sociology and Should any Economist Care?", *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 19, No. 1 , s. 3-7.
7. Granovetter, Mark (2001), "Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness", edi. Swedberg, R.; Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, s. 51-76, Westview Press.
8. Hass, Jeff (2007), *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
9. Kaçmazoğlu, H. Bayram (2013), *Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar*, Doğu Kitapevi, 5. Baskı.
10. Kalleberg, Arne L. (1995), "Sociology and Economics: Crossing the Boundaries", *Social Forces*, vol. 73, No. 4, s. 1207-1218.
11. Özakpınar, Yılmaz (1999), *Kültür Değişmeleri ve Batılılaşma Meselesi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları.
12. Poggi, Gianfranco (2006), *Weber: A Short Introduction*, Polity Press.
13. Ülgener, Sabri (2006a), "İktisadi Hayatta Zihniyetin Rolü ve Tezahürleri", edi. *Makaleler* [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
14. Ülgener, Sabri (2006b), "İktisadi Yenilenmemizin Zihniyet Muhasebesi", edi. *Makaleler* [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
15. Ülgener, Sabri (2006c), "Gelenekçi Bir Toplumun İktisadi Kıymetler ve Zihniyet Meseleleri", edi. *Makaleler* [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
16. Sayar, Ahmet Güner (1998), *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener*, Eren Yayıncılık
17. Sayar, Ahmet Güner (2006), *Ülgener Yazıları*, Derin Yayınevi.
18. Swedberg, Richard vd. (1987), "The Paradigm of Economic Sociology", *Theory and Society*, Vol. 16, No. 2, s. 169-213.
19. Swedberg, Richard (1991): "Major Traditions of Economic Sociology", *Annual Review of Sociology*, vol. 17, s.251-276.
20. Swedberg, Richard ve Granovetter, Mark (2001), "Introduction To The Second Edition", edi. Swedberg, R.; Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, s. 1-28, Westview Press.
21. Şimşek, Osman (2013), *Yeni Ahlak Toplumu İnşası*, Gazi Kitapevi.
22. Weber, Max (2014), *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhunu*, [Çeviri:Mehmet Ökten], Tutku Yayınevi.

Bu konuda araştırmalar yapan Herrmann-Pillath (2007) alışma-sında Adam Smith'in iktisat düşüncesi ile Konfüçyüsçü inanç sistemi arasındaki ortak noktaları göstermeye çalışmıştır. Araştırmacı, Çin'in kurumsal yapısında ve etik çerçevesinde Batı ile Doğunun birleştiğini yaptığı çalışmada belirtmektedir. Çin'de Adam Smith'in iktisat düşün-cesi ile Konfüçyüsçü inanç sistemi başarılı bir şekilde birleştirilmiş ve bu dönüşüme "Beijing Konsensusu" adı verilmiştir. Çinli aydınlara göre bu Konfüçyüsçü geleneklerin günümüzde yeniden canlandırıl-masıdır (Herrmann-Pillath, 2007: 20). Türkiye'de iktisat düşüncesinin İslam ahlakıyla uyumlu hale getirilmesinin daha zengin ve sağlıklı bir toplum oluşturacağı düşünülmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin Doğu Asya ülkelerinde olduğu gibi işbirliği ve dayanışmaya dayalı bir Anadolu kültürü veya Ahilik kültürü vardır. Örneğin, Ahilik Vakfı Türk kamu politikası modelinin kendi iç dinamiklerinden gelişmesini sağlaya-bilecek "Ahi İktisat Modeli" veya KOBİ'ler için "Ahi Kümelenme Modeli" gibi öneriler üretmektedir. Bu çalışmada son olarak Türk kültürüne ve insanına uygun, "işbirliği-rekabet dengesinin" daha iyi kurulduğu bir Türk kamu politikası ve şirket modelinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

1. Arif, Muhammed (2012), "Bilginin İslamileştirilmesi ve Model Kurmada Bazı Metodolojik Meseleler", Edi. *ağdaş İslam Bilimine Giriş* [Editör: Mevlüt Uyanık], FCR Yayıncılık
2. Coşkun, Ahmet (2010), *Kur'an-ı Kerim'de Rızık ve İktisadi Hayat*, Ensar Yayınevi
3. apak, İsmail (2012), *Kur'an ve Ekonomi*, Sokak Kitapları Yayınları, 1. Baskı
4. apra, Ömer (1993), *İslam'da İktisadi Nizam*[eviri: Prof. Dr. Hulusi Ya-vuz], Sebil Yayınevi
5. Ertüzün, Tefvik (2011), "Prof. Ülgener'in İktisadi Kalkınma Yaklaşımı", edi. *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız* [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı
6. Hermann-Pillath, Carsten (2007): "Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions", *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, Vol. 3, No. 3, pp. 91-126, 2010. Erişim için SSRN: <http://ssrn.com/abstract=966033>
7. Köksal, İsmail (2011), "İktisat Zihniyeti", edi. *Sabri Fehmi Ülgener: Küre-selleşme ve Zihniyet Dünyamız* [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı

8. Nasr, Seyyid Hüseyin (2012), “İslami Bilim Nedir?”, Edİ. *Çağdaş İslam Bilimine Giriş* [Editör: Mevlüt Uyanık], FCR Yayıncılık
9. Şentürk, Recep (2008), *Türk Düşüncesinin Sosyolojisi*, Etkileşim Yayınları, 1. Baskı
10. Şimşek, Osman (2008), *Türk Girişimciliğinin Sosyolojisi*, Öncü Basımevi, 1. Baskı
11. Uyanık, Mevlüt (2012), “Bilginin İslamileştirilmesi ve İsmail Raci Faruki”, Edİ. *Çağdaş İslam Bilimine Giriş* [Editör: Mevlüt Uyanık], FCR Yayıncılık
12. Zorlu, Abdülkadir (2011), “Sabri F. Ülgener’i Okumak: Sosyal Tarih, Osmanlı İktisat Faaliyetlerinin ve Zihniyetinin Ortaçağlaşması, Tasavvuf, İslam, ve Kapitalizm”, edİ. *Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız* [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı

“Beijing Konsensusu” adı verilmiştir. Çinli aydınlar göre bu Konfüçyüsçü geleneklerin günümüzde yeniden canlandırılmasıdır (Herrmann-Pillath, 2007: 20). Bu konuda Türkiye’de son yıllarda “İslami Kalvinistler” olarak çok güncel tartışmalar yapılmaktadır. Bu tartışmalara ışık tutan önemli araştırmacılardan birisi de Şükrü Hanioglu’dur. Ülgener, Türkdoğan, Şimşek ve Hanioglu’nun düşüncelerinden hareket ederek Türkiye’de modern iktisat düşüncesiyle İslam ahlakının birleştirilmesinin daha zengin ve sağlıklı bir toplum oluşturacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

1. ÇAKMAK, Diren (2011), *Osmanlı İktisat Düşüncesinin Evrimi*, Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık, 1. Baskı
2. DOBBIN, Frank (2001), “Why the Economy Reflects the Polity: Early Rail Policy in Britain, France and the United States”, edi. Swedberg, R., Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, 401-424, Westview Press.
3. GRANOVETTER, Mark (2001), “Coase Revisited: Business Groups in the Modern Economy”, edi. Swedberg, R., Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, 327-356, Westview Press.
4. HASS, Jeff (2007), *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
5. HERMANN-PILLATH, Carsten (2007), “Adam Smith and Confucius: Towards a Transcultural Foundation of Institutions”, *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 3(3), 91-126, 2010 (Erişim için SSRN: <http://ssrn.com/abstract=966033>).
6. KEPENEK, Yakup ve YENTÜRK, Nurhan (2008), *Türkiye Ekonomisi*, Remzi Kitapevi, 21. Baskı.
7. KEPENEK, Yakup (2011), *Development and Structure of the Turkish Economy*, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim AŞ, 1. Baskı.
8. SAXENIAN, AnnaLee (2001), “Inside-Out: Regional Networks and Industrial Adaptation in Silicon Valley and Route 128”, edi. Swedberg, R. ve Granovetter, M., *The Sociology of Economic Life*, 51-76, Westview Press.
9. SAYAR, Ahmet Güner (1998), *Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener*, Eren Yayıncılık
10. ŞENOĞLU, Kemal (2009), *Yusuf Akçura: Kemalizmin İdeoloğu*, Kaynak Yayınları, 1. Baskı
11. ŞİMŞEK, Osman (2008), *Türk Girişimciliğinin Sosyolojisi*, Öncü Basımevi, 1. Baskı
12. TOPRAK, Zafer (2012), *Türkiye’de Milli İktisat: 1908-1918*, Doğan Kitap, 1. Baskı
13. TÜRKDOĞAN, Orhan (2004), *Osmanlı’dan Günümüze: Türk Toplum Yapısı*, Çamlıca Yayınları.
14. TÜRKDOĞAN, Orhan (2005), *İslami Değerler Sistemi ve Max Weber*, IQ Kültür ve Sanat Yayınları.
15. VOGEL, Steven K. (2007), *Japan Remodeled*, Cornell University Press.

yararlanacağı ve gelişeceği bekleniyordu. Bu işlerin çoğu kısa dönemde gerçekleştirildi. Kısa dönemde bir alt-yapı oluşturuldu ve sanayileşme süreci harekete geçirildi. Böylece, Türkiye artık daha önce ithal ettiği bir çok malı üretir duruma geldi.

Çok partili hayata geçiş yapıldıktan sonra, 1950’de DP, 1980’de ANAP ve 2002 yılında AK parti çatısı altında toplanan muhafazakar demokratların özellikle Anadolu’da büyük ve hızlı bir dönüşüm gerçekleştirdikleri görülmüştür. Bu süreç sırasında Anadolu’daki küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) gelişme ve büyüme imkânına kavuşmuştur. Türkiye’deki KOBİ’lerin yükselişi, ileri teknolojiye dayalı üretim ve ihracat yapabilmeleri, marka yaratabilmeleri, Anadolu’daki kentlerin profilini değiştirmiş ve yeni orta sınıfların doğmasına yol açmıştır. Atatürk’e göre yeni Türkiye Cumhuriyeti’nin amacı muasır medeniyetin hız ve hareket kavramına göre çalışacak, milyonerler hatta milyarderler yetiştirilecek biçimde Türkiye’nin kalkınması ve zenginleşmesidir. Atatürk’e göre Türk milletinin anglo-sakson karakterinden daha üstün olan “yüksek karakteri”, “yorulmaz çalışkanlığı”, “doğuştan zekası” gibi özel ve üstün milli karakteri bunu sağlayacaktır. Önümüzdeki yıllar içerisinde de girişimcilerimizin daha iyi ürünler ve hizmetler üretmeleri, Türkiye’yi başarılı bir şekilde zengin ve müreffeh bir topluma dönüştürmeleri beklenmektedir.

Kaynakça

1. AHMAD, Feroz (2014), Modern Türkiye’nin Oluşumu, Kaynak Yayınları, 12. Baskı
2. ERCAN, Recep (2013), Türkiye’de Sosyolojinin Gelişimi ve Eğilimleri, Anı Yayıncılık, 1. Baskı.
3. HEPER, Metin (2012), Türkiye’de Devlet Geleneği, DoğuBatı Yayınları, 4. Baskı
4. KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (2000), Türkiye’de Siyasal Fikir Hareketleri, Birey Yayıncılık, 2. Baskı
5. KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (2013), Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar, Doğu Kitapevi, 5. Baskı.
6. PARLA, Taha (2008), Türkiye’de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları, Deniz Yayınları, 3. Baskı
7. ÜLGENER, Sabri (2006a), “İktisadi Yenilenmemizin Zihniyet Muhasebesi”, edi. Makaleler [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
8. ÜLGENER, Sabri (2006b), “Gelenekçi Bir Toplumun İktisadi Kıymetler

- ve Zihniyet Meseleleri”, edi. Makaleler [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
9. SAYAR, Ahmet Güner (1998), Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener, Eren Yayıncılık
 10. YILMAZ, Murat (2011a), Sabri Fehmi Ülgener ve Muhazakarlık, edi. Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı
 11. YILMAZ, Ferudun (2011b), Sabri Fehmi Ülgener ve Liberalizm, edi. Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı.

itibaren Japon şirketlerin başarıları, hizmet anlayışı ve “yaşam boyu istihdam” gibi uygulamaları, işçi-işveren ilişkileri, Japon çalışanların şirketlerine olan bağlılığı ve sadakati hayranlıkla anlatılmaktadır(Yam awaki,1993:138-139).

Dolayısıyla, II. Dünya Savaşında mağlup olan Japonya milli iktisat modelini terk etmek zorunda kalmış ve Dışa Açık Sanayileşme Modelini uygulamaya başlamıştır. İlk ürettikleri ve ihraç ettikleri ürünler çok kaliteli değildi. Ancak, kısa sürede daha kaliteli ve ileri teknoloji içeren ürünler üretmeyi başardılar. Örneğin, ABD otomobil piyasasında Japon otomobilleri en kaliteli otomobil markaları arasına girdi. II. Dünya Savaşından sonra başlattığı mucizevi kalkınma hamlesiyle Japonya günümüzde ileri teknoloji üreten ve ihraç eden ülkeler arasında bulunmaktadır.

Cumhuriyetin kurulmasından 1980’lerin başlarına kadar Türkiye’de ekonomide devletin rolünün fazla olduğunu, yani milli iktisat modelinin uygulandığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, Türkiye’de sanayileşme ve özel sermaye birikimi devletin önderliğinde gelişmiştir. Japonya ise milli iktisat modelini Türkiye’den daha kısa bir süre uygulamış, dışa açılmasını Türkiye’den çok önce gerçekleştirmiştir. Türkiye ise 1980’lerin başlarından itibaren içe dönük ekonomisini dünya piyasalarıyla entegre etmeyi başarabilmiştir. Dışa açılmasıyla birlikte Türkiye nitelikli sanayi malları üreten ve ihraç eden bir ülke konumuna gelmiştir. Özellikle 1980’den sonra devletçi politikaların bırakılmasıyla Türk toplumunun irrasyonel zihniyet ve alışkanlıklarının daha hızlı değiştiği görülmektedir. Türkiye’nin yakın zaman içerisinde yüksek gelirli ülkeler grubuna katılacağı da tahmin edilmektedir.

Kaynakça

1. ÇAKMAK, Diren (2011), Osmanlı İktisat Düşüncesinin Evrimi, Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık, 1. Baskı
2. İZGÖER, A. Zeki (2014), Müslüman, Osmanlı ve Modern Ahmet Cevdet Paşa, İz Yayıncılık, İstanbul.
3. MACFARLANE, Alan (2002), The Making of the Modern World, Palgrave
4. MORRIS-SUZUKI, Tessa (1989), A History of Japanese Economic Thought, Routledge
5. ÜLGENER, Sabri (2006a), İktisadi Yenilenmemizin Zihniyet Muhasebesi, edi. Makaleler [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.

6. ÜLGENER, Sabri (2006b), Gelenekçi Bir Toplumun İktisadi Kıymetler ve Zihniyet Meseleleri, edi. Makaleler [Derleyen: Ahmet Güner Sayar], Derin Yayın evi.
7. SAYAR, Ahmet Güner (2013), Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması, Ötüken, 5. Baskı,
8. SAYAR, Ahmet Güner (2006), Ülgener Yazıları, Derin Yayınevi,
9. SAYAR, Ahmet Güner (1998), Bir İktisatçının Entellektüel Portresi: Sabri F. Ülgener, Eren Yayıncılık
10. SUGIYAMA, Chuhei (1994), Origins of Economic Thought in Modern Japan, Routledge
11. TOPRAK, Zafer (2012), Türkiye’de Milli İktisat: 1908-1918, Doğan Kitap, 1. Baskı
12. YAMAWAKİ, Naoshi (1993), “Hermeneutics of Culture and the Universality of Ethics: Beyond the Formalism and Culturalism of Economic Philosophy and Social Ethics”, edi. The Good and The Economical [Editörler: Peter Koslowski-Yuichi Shionoya], Springer-Verlag, s. 128-142.
13. YILMAZ, Murat (2011), Sabri Fehmi Ülgener ve Muhazakarlık, edi. Sabri Fehmi Ülgener: Küreselleşme ve Zihniyet Dünyamız [Editör: Murat Yılmaz], Kültür ve Turizm Bakanlığı

dinamiklerinden gelişmesini sağlayabilecek “Ahi İktisat Modeli” veya KOBİ’ler için “Ahi Kümelenme Modeli” gibi öneriler üretmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri piyasaların liberalleşme sürecinin daha yavaş, dikkatli ve düzenlemeler kendi toplumsal yapımıza uygun bir şekilde getirilerek yapılmasıdır. Ayrıca, bu süreç içerisinde toplumun çözülmesinden kaynaklanan sosyal sorunların kontrol altında tutulabilmesi için devlet-piyasa dengesinin dikkatli bir şekilde kurulması gerekir.

Türkiye’nin Weber’i olarak bilinen Sabri Ülgener’e göre Osmanlı’nın toplumsal yapısı içine alamadığı ve bir türlü uyum sağlayamadığı kapitalizm ve rasyonelleşme, günümüz dünyasının kaçınılmaz ve dönüşü olmaz bir yoludur. Tanzimattan itibaren Türk toplumunda daha çok Batılılaşma (veya modernleşme) olarak bilinen ve Osmanlı’nın kurtuluşu için bir çözüm yolu olarak ortaya atılan bu sosyal olgu hala güncelliğini korumaktadır. Bu yüzden, Osmanlı’dan kalan olumsuz irrasyonel mirasın rasyonellik eksenine oturtulması, ekonomide ayakları yere sağlam basan, güvenilir ve rasyonel bir birey/firma düzeninin üretilmesi günümüz Türkiye’si için de çok önemlidir. Ancak, Doğan Ergun’un önemle vurguladığı gibi Türkiye’nin kendi kültürel ve tarihsel koşullarına göre bir liberalizm kuramı bulunmadığından, Türk kültürüne ve bireyine uygun, “işbirliği-rekabet dengesinin” daha iyi kurulduğu bir Türk kamu politikası modelinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

1. BOYACIOĞLU, Aslıhan Öğün ve BOYACIOĞLU, Levent (2008), Prens Mehmet Sabahattin Bey, Derleyen: M. Çağatay Özdemir, Türkiye’de Sosyoloji I, Phoenix Yayınevi
2. ÇAKMAK, Diren (2011), Osmanlı İktisat Düşüncesinin Evrimi, Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık, 1. Baskı
3. ÇAVDAR, Tevfik (2003), Türkiye Ekonomisinin Tarihi (1900-1960), İmge Kitapevi, 1. Baskı
4. DOTİ, L. James ve LEE, R. Dwight(1991), The Market Economy: A Reader, Oxford University Press.
5. ERCAN, Recep (2013), Türkiye’de Sosyolojinin Gelişimi ve Eğilimleri, Anı Yayıncılık,1. Baskı.
6. ERGUN, Doğan (2004), Türk Bireyi Kuramına Giriş, İmge Kitabevi, 2. Baskı

7. HASS, Jeff (2007), *Economic Sociology: An Introduction*, Routledge.
8. İZGÖER, A. Zeki (2014), *Müslüman, Osmanlı ve Modern Ahmet Cevdet Paşa*, İz Yayıncılık, İstanbul.
9. KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (2013), *Türk Sosyoloji Tarihi Üzerine Araştırmalar*, Doğu Kitapevi, 5. Baskı.
10. KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (2011), *Türk Sosyoloji Tarihi III: Yeni Türkiye’de Sosyolojinin Düşünsel ve Kurumsal Temeller*, Kitabevi, İstanbul.
11. KEPENEK, Yakup ve YENTÜRK, Nurhan (2008), *Türkiye Ekonomisi*, Remzi Kitapevi, 21. Baskı.
12. OKUR, İbrahim (2009), *Japonya: Bir Yükselişin Kısa Hikayesi*, Okursoy Kitapları, Cep Kitapları Dizisi 2
13. ÖZCAN, Mehmet (2008), *Yusuf Akçura, Derleyen: M. Çağatay Özdemir, Türkiye’de Sosyoloji I*, Phoenix Yayınevi
14. SAYAR, Ahmet Güner (2013), *Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması*, Ötüken, 5. Baskı,
15. SAYAR, Ahmet Güner (2006), *Ülgener Yazıları*, Derin Yayınevi,
16. TOPRAK, Zafer (2012), *Türkiye’de Milli İktisat: 1908-1918*, Doğan Kitap, 1. Baskı